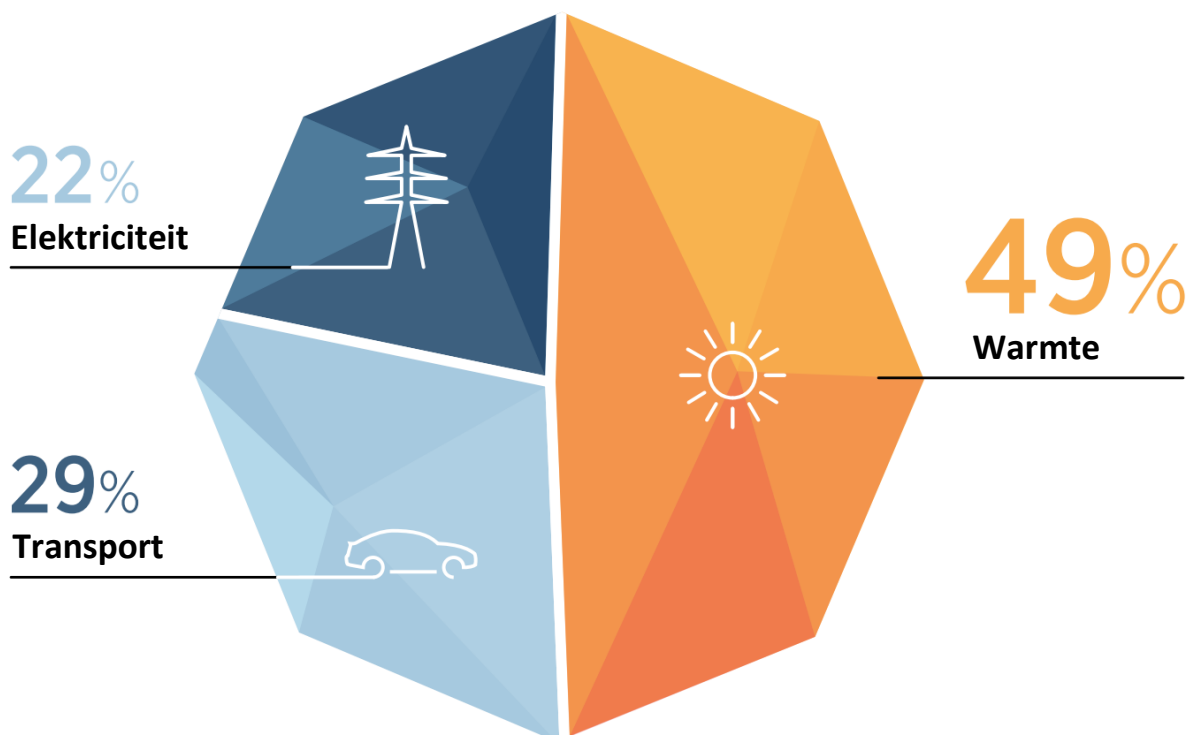

De legislatuur van de warmte

Visietekst Warmtepompplatform
voor de verkiezingen 2024

Figuur 1: Totaal globaal finaal energieverbruik in 2018; de categorie “warmte” omvat ook elektriciteit voor verwarming, de categorie elektriciteit is inclusief de elektriciteit die in koeling gebruikt wordt (bron: IEA).

1. DE LEGISLATUUR VAN DE WARMTE-OMSLAG

Het doel voor 2050 is helder: een 100% CO₂-neutrale warmtevoorziening¹. De weg ernaartoe begint nu, omdat de ambitieuze ombouw van het energiesysteem tijd vraagt en bijgevolg een tijdig stappenplan met daadkrachtige acties op lange termijn. De meeste technieken voor groene warmte zijn gekend, de uitdaging is vooral om ze op grote schaal en op de best geschikte plaats in te zetten met aandacht voor een effectieve systeemintegratie².

ODE vraagt dat de volgende regeer- en bestuursakkoorden **een warmteroadmap 2030 én 2050** bevatten die vertrekt van ambitieuze doelen en die België en specifiek Vlaanderen begeleiden in de transitie naar duurzame warmte en koude. De uitdagingen zijn niet enkel beperkt tot de verwarming en koeling van onze gebouwen maar zijn aanwezig in alle economische activiteiten in ons land en onze regio. Deze roadmap gaat verder dan de huidige werkwijze met warmteplannen (cf. Warmteplan 2025³) en kijkt niet enkel naar de komende bestuursperiode en wat een regionale overheid kan doen, maar zet de lijnen uit voor de komende 5 en 25 jaar, over bestuursniveaus heen. Op deze manier kunnen producenten, installateurs, investeerders, burgers, lokale overheden en bedrijven de nodige stappen nog tijdig nemen.

¹ Verder in deze tekst wordt het woord warmte gebruikt in de thermodynamische betekenis van het woord en omvat het zowel warmte als koude.

² Warmteplanning 2050, Strategische visie van ODE op de groene warmtetransitie, https://images.ode.be/2021115144929937_ode-wg-groenewarmte-visietekst-31aug-finaal.pdf

³ Warmteplan 2025, https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1666582089/Visienota_Warmteplan_2025_onf8pn.pdf

Kernpunten hierin zijn:

- Op elk moment in de tijd moet duurzame warmte de meest voordelige warmte zijn. Vlaanderen maakt versneld, in samenwerking met de Federale overheid en de andere regio's, werk van een verschuiving van heffingen uit het elektriciteitsstarief naar fossiele energiedragers opdat de ratio tussen elektriciteit en fossiele energiedragers voor 2027 onder de 2,0 zakt, zowel voor particuliere, sociale als commerciële energietarieven.
- Een duidelijke roadmap faciliteert een nodige opbouw van de (industriële) capaciteit van energie-efficiënte en hernieuwbare energie-oplossingen, vermijdt fluctuaties in de markt en bijhorende stop-go bewegingen en vermijdt zo een vertraagde transitie, financieel gedupeerden door die bewegingen en bijkomende economische uitdagingen.
- Vlaanderen versterkt de energiehuizen en evalueert de steunmechanismen om elke eigenaar-bewoner en verhuurder te begeleiden en te overtuigen van renovatie, en vermijdt dat deze investeringen bij verhuur worden verhaald op de huurder. Vlaanderen herwerkt daarnaast ook de steunmechanismen voor ondernemingen naar een eenduidig systeem dat investeringen aanmoedigt. Elk van deze steunmechanismen kijkt steeds terug op de roadmap.
- Men verlaat het experimentele karakter van de transitie en versnelt bewezen concepten. Hiervoor ontwikkelt Vlaanderen een catalogoog van herkenbare voorbeelden met alle specificaties zodat renovaties van vooral woningen opgeschaald kunnen worden. Bijkomende steun voor systeemdenken op vlak van warmte wordt voorzien om daar bijkomende winsten te realiseren. Dit zowel voor gebouwen als wijken. Onderzoek naar systeemintegratie voor clusters van gebouwen moet volop ondersteund worden teneinde kostoptimalisatie te bewerkstelligen.
 - Op deze manier staat Vlaanderen voorop in de Europese Green Tech deal en overtuigt het bedrijven om te investeren in Vlaanderen.
 - De warmtetransitie is ook een transitie van mensen. Vlaanderen zet in op de bijkomende versterking van de technische opleidingen specifiek en een algemene opleiding energie en klimaat om ook volgende generaties te betrekken in de transitie. In haar brede communicatie naar de burger beklemtoont ze ook het belang en de toekomst van deze opleidingen.

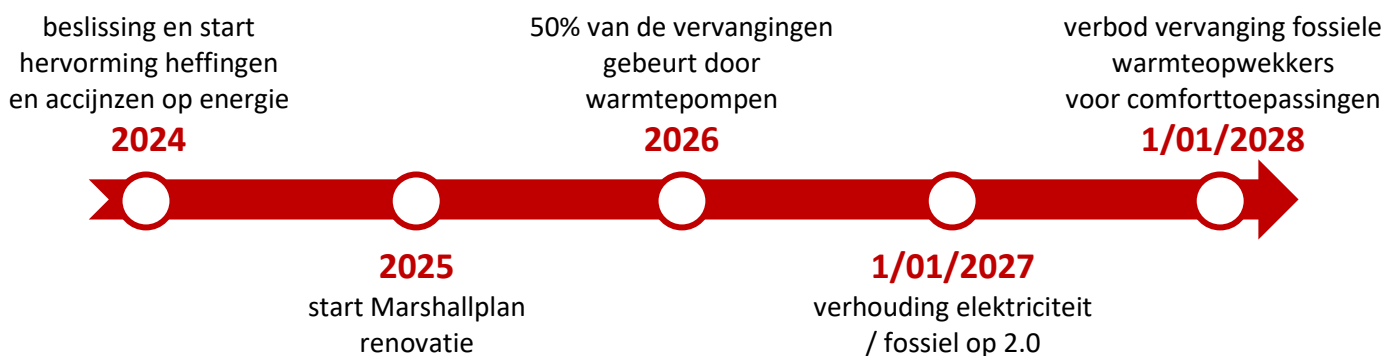
Werk barrières voor duurzame warmte in gebouwen en wijken weg in de wetgeving, want de **warmteomslag moet drastisch versnellen** in de volgende legislatuur.

België, op federaal en elk onderliggend bestuursniveau, heeft nood aan een **geïntegreerd en op alle beleidsniveaus samenhangend energiebeleid**⁴ om werk te maken van de energietransitie en om onze energiebevoorradingzekerheid op korte en lange termijn te garanderen.

⁴ Dit energiebeleid kan niet worden losgezien van een materialenbeleid waarbij natuurlijke bronnen duurzaam ingezet dienen te worden en we dus op zoek moeten gaan naar de meest efficiënte manier om CO₂ reductie te garanderen.

2. WARMTEROADMAP

De komende regeringen hebben een sleutelrol te vervullen die zal bepalen of de doelstellingen om duurzaam te verwarmen en koelen in 2050 gehaald zullen worden, dit door de lange levensduur (20 jaar) van warmte- en koudeoplossingen. Om de transitie te doen slagen zullen in een strak tijdschema tussen nu en 2030 beleidsbeslissingen genomen moeten worden, waarbij de ene maatregel niet zonder de andere kan en ook de volgorde van belang is om het draagvlak voor de transitie te behouden. Het warmtepompplatform stelt daarom volgende roadmap (Figuur 2) voor:

Figuur 2: Overzicht van de warmte roadmap om comfortverwarming en koeling te decarboniseren.

1. Het wegwerken van kunstmatige barrières in regelgeving zal de warmtetransitie versnellen

In zowel de fiscaliteit als de energieprestatieregelgeving liggen er vandaag nog enkele hordes die een barrière opwerpen voor de uitrol van duurzame warmte in Vlaanderen. Deze moeten bij het begin van de volgende legislatuur versneld weggewerkt worden. Dit gaat onder andere over:

- Duurzame warmte en koude moeten fiscaal de meest interessante warmte en koude zijn. **Verschuif heffingen uit het elektriciteitsstarief naar fossiele energiedragers** zodat lagere stroomtarieven de groei van warmtepompen stimuleren en hogere tarieven voor fossiele energiedragers warmtenetten beter haalbaar maken. Combineer dit met een CO₂-heffing op fossiele brandstoffen en elektriciteit. Ten laatste tegen 1 januari 2027 zal de verhouding tussen elektriciteit en fossiele energiedragers onder de 2.0 zakken, zowel voor particuliere, sociale als commerciële energietarieven. Help daarbij de verschillende sectoren (waaronder ook de sociale sector) met focus op kost en technische haalbaarheid. Dit onder andere door onderzoek naar generieke en snel schaalbare kosten-efficiënte oplossingen voor sociale woonwijken en collectieve woongebouwen.
- Correcte valorisatie van verschillende warmtepomptechnieken in EPB/EPC in zowel verwarming als koeling. Hierdoor vermijden we dat EPC- en EPB-scores foutief sturen bij bouw- en renovatieplannen. Die EPC- en EPB-scores moeten ook van een strategisch toekomstpad worden voorzien, gezien ze enkel rekening houden met energie-efficiëntie en geen rekening houden met de decarbonisatie van de nodige energie. Op die manier maken we de scores minder kwetsbaar voor kritiek.

- Aanpassing van de Primaire Energifactor van 2.5 naar 1.9, in lijn met de EU-richtlijn 2023/1791⁵ van 13 september 2023 (de Energie-efficiëntierichtlijn of EED), artikel 31. Dit om bij vergelijkingen tussen energiedragers de elektrificatie correct te valoriseren en de driver weg van fossiele energiedragers te versterken.
- Een snelle en correcte implementatie van de nieuwe Europese verordening over koelgassen op een uniforme wijze over gewesten heen. Bij deze implementatie houdt men rekening dat deze uitrol de versnelling die er nodig is op het vlak van warmtepompen niet hindert.

2. Een roadmap vermijdt stop-en-go momenten in de markt en versterkt investeringen

De huidige warmteplannen en het Vlaams Energie en Klimaatplan voorzien een groei van de warmtepompmarkt tussen nu en 2030, weergegeven door de rode lijn in figuur 3. **De recente jaren zien we dat de Vlaming zelf ook aan de slag gaat en betere resultaten haalt** (lichtblauwe lijn in Figuur 3). De verwarmingssector stelde op basis van de gemiddelde marktgroei de voorbije 5 en 2 jaar, aangevuld met bevragingen bij installateurs over de scholingsbereidheid en bevragingen bij fabrikanten over de aangroei van het opleidingsaanbod, twee groeipaden op met de maximaal haalbare groei voor de markt om te bepalen welke doelstellingen haalbaar zijn.

Uit deze bevragingen blijkt dat **het haalbaar is om in 2027 (maximale inspanning) of 2029 (beperkte inspanning) bij elk vervangingsmoment de fossiele verwarmingsinstallaties te vervangen door een warmtepomp of andere duurzame klimatisatie.**

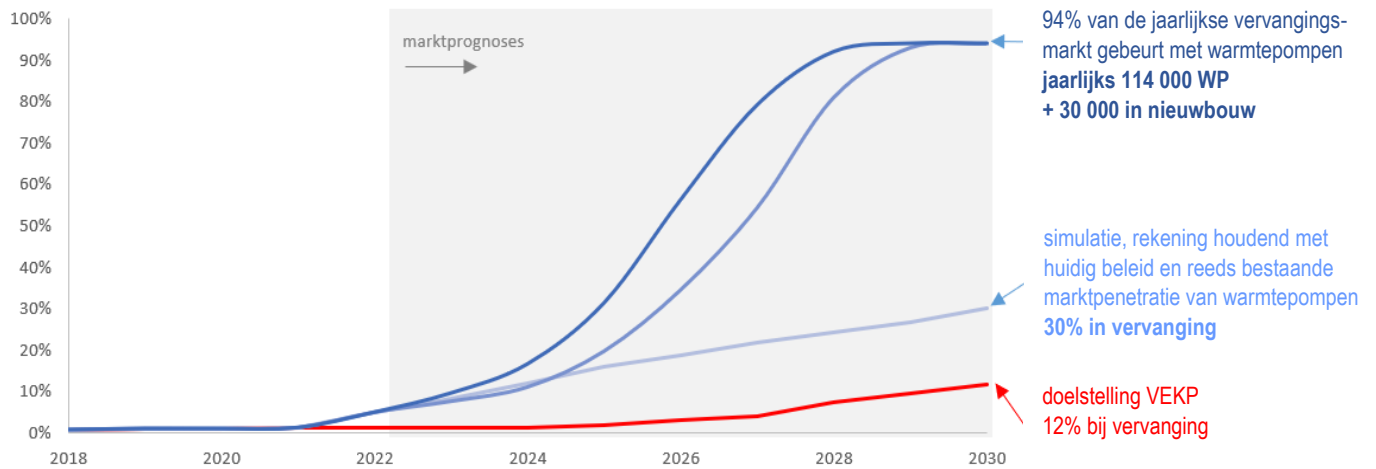
Het uitstellen van deze marktgroei, wat zich nu reeds voordoet ten gevolge van de stijgende inflatie, de hogere rente en het uitblijven van een duurzaam fiscaal beleid, zal zich wreken in de periode 2030-2050 waarin de vervangingsmarkt op volle toeren moet draaien. Elk verwarmingssysteem dat tussen nu en 2030 reeds wordt vervangen, creëert ruimte om de meer complexe vervangingen later grondig uit te voeren. Een stop-en-go groeipad zorgt daarnaast ook voor onzekerheid bij installatiebedrijven die zo moeilijker een duurzaam personeelsbeleid, inclusief scholing en training, kunnen plannen.

Rekening houdend met de gemiddelde groei die de warmtepompmarkt de laatste 5 jaar heeft doorgemaakt, inclusief het reeds intensieve opleidings- en vormingsaanbod, ziet de markt het haalbaar om tegen 2028 op voldoende capaciteit te zijn om alle centrale verwarmingssystemen duurzaam uit te voeren, mits we deze positieve evolutie kunnen aanhouden en stop-en-go bewegingen beperkt blijven.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2023/1791>

Percentage van de vervangingsmarkt voor centrale verwarming, uitgevoerd met warmtepompen.

De Vlaamse doelstelling voor het aantal (hybride) lucht-water en water-water warmtepompen, verminderd met het aantal warmtepompen in nieuwbouw (verplicht vanaf vergunningen 2025) is beperkt, ondanks ambities in het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP) en de steunmaatregelen uitgewerkt via premies en energieleningen.

Figuur 3: Modellerings aantal warmtepompen bij de vervanging van individuele centrale verwarming in Vlaanderen op basis van het VEKP (rode lijn), een doorrekening van de huidige beleidsmaatregelen (lichtblauwe lijn) en de jaarlijkse statistieken van ATTB-Frixis en bevestigingen bij installateurs en fabrikanten rond de bijscholing van installateurs naar warmtepompinstallateur (donker blauwe lijnen).

3. Een roadmap die vandaag start maakt de transitie haalbaar en betaalbaar

Uit Figuur 4 blijkt ook dat, indien er geen bijkomende beleidsmaatregelen worden genomen, de doelstelling om 100% duurzaam te verwarmen tegen 2050 in het gedrang komt. Dit ligt ook in lijn met simulaties uit het investeringsprogramma van Fluvius waarin men bij ongewijzigd beleid tegen 2050 nog meer dan 1.000.000 actieve gasaansluitingen voorspelt. ODE vraagt daarom dat Vlaanderen becijferde doelstellingen vastlegt met duidelijke deadlines voor energie-efficiëntie en hernieuwbare energie. Ambitieuze en haalbare doelstellingen zijn nodig voor 2030.

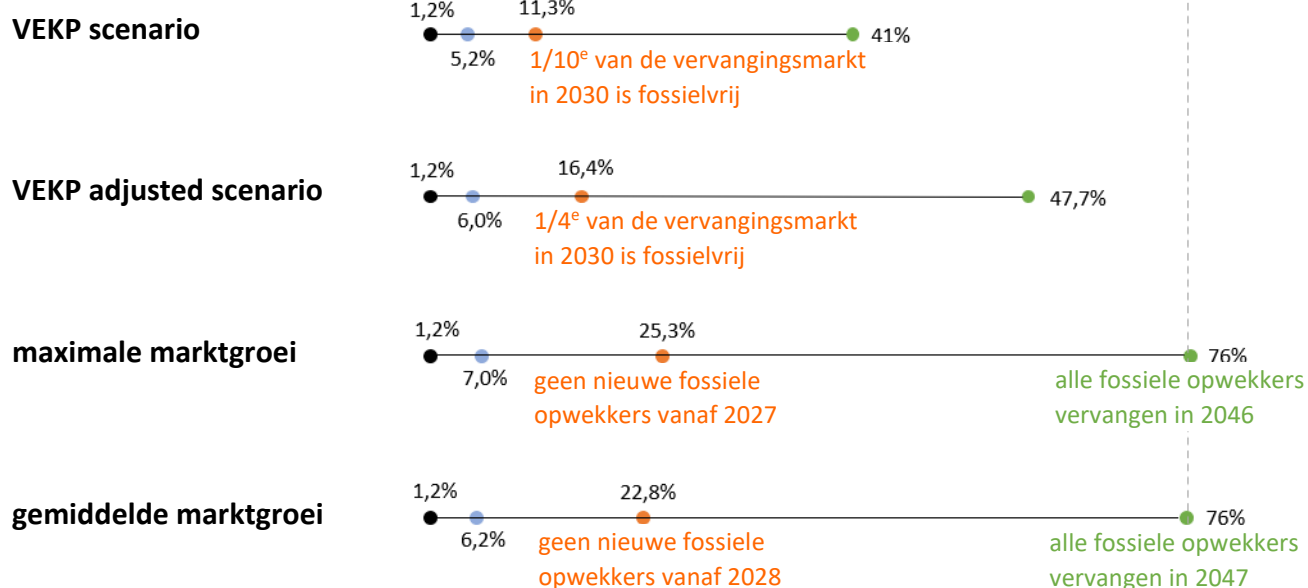
Concreet vraagt ODE dat Vlaanderen kiest voor een verbod op vervanging van centrale verwarmingssystemen op fossiele brandstoffen vanaf 1 januari 2028, zowel residentieel als niet-residentieel, om blijvend fossiel verbruik na 2050 te vermijden en een duidelijke driver voor renovatie vast te leggen. Een uitzondering op deze verbodsbepaling is mogelijk voor gebouwen waar richtlijnen van historisch erfgoed in de weg staan van de verduurzaming van gebouwen.

Bij de correcte uitrol van de roadmap warmte, voorgesteld in deze nota, is het niet nodig om een tussenstap van hybride fossiel-elektriciteit te nemen, versterkt door de uitrol van meer types warmtepompen die tegemoet komen aan de praktische bezwaren die er 5 jaar geleden nog waren en de investeringsplannen van de netbeheerders die voorleggen. Bij een verhouding elektriciteit-fossiel van 2 voor de eindklant zal in alle gevallen de fossiele opwekker te beperkt bijdragen aan de warmtelevering⁶. Door de tussenstap hybride niet meer toe te laten vermijdt men zo ook een overbelasting van het installateursnetwerk.

⁶ https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1684757766/VEKA_hybride_WP_eindrapport_age3zr.pdf

Aandeel wooneenheden met een individuele centrale warmtepomp gevoed door een (hybride) lucht-water of water-water warmtepomp.

Doorgerekend voor verschillende scenario's, vertrekkende van de huidige penetratiegraad, de penetratiegraad in 2025, 2030 en 2050, uitgaande dat het aandeel individuele centrale verwarming (76%) niet wijzigt.

Figuur 4: Aandeel warmtepompen in de verwarmingsmix in 2025, 2030 en 2050 bij de diverse groeiscenario's uit figuur 3. In de modellen is het aandeel warmtepompen in de verwarmingsmix gelimiteerd tot 95% van het aandeel dat vandaag individueel verwarmt met centrale verwarming.

4. Na de experimenten komt nu de opschaling

Diverse onderzoeken tonen aan dat in Vlaanderen reeds 1 op 2 woningen klaar is om over te schakelen naar 100% duurzame warmte. In 2023 blijkt dat dit slechts bij 1 op de 20 woningen ook echt gebeurt. **We onderbenutten vandaag 90% van het verduurzamingspotentieel.** Er moet dus enerzijds werk worden gemaakt van het optimaal benutten van het huidig potentieel om snel te verduurzamen en daarnaast moet er ook geïnvesteerd worden zodat de overige woningen warmtepompklaar worden.

De tool 'Is uw woning warmtepompklaar?'⁷ van VEKA, aangevuld met diverse tools van fabrikanten, is reeds een eerste stap, maar nog niet voldoende. **ODE vraagt dat de overheid keuzes maakt en inzet op duidelijke communicatiecampagnes** die de roadmap duurzame warmte en de bijhorende investeringsmomenten bij alle burgers bekend maakt.

Veel vragen en onzekerheden die leven bij de installateurs, zijn ook aanwezig bij de energieadviseurs die een centrale rol zullen spelen in de energietransitie. ODE vraagt daarom dat er middelen worden vrijgemaakt voor de **ontwikkeling van een catalogo van herkenbare voorbeelden zodat renovaties opgeschaald kunnen worden.**

Daarnaast vraagt ODE dat de volgende minister van wonen de regie op zich neemt om over alle beleidsdomeinen heen een grootschalig investeringsprogramma voor renovatie uit te werken. Dit **Marshallplan renovatie Vlaanderen** zet hierbij niet enkel in op eigenaar-bewoners maar ontwikkelt ook hefboomen om zowel de particuliere als sociale verhuurmarkt versneld aan te pakken.

⁷ Tool VEKA 'Is uw woning warmtepompklaar?': <https://www.warmtepompklaar.be>

3. BEGELEIDEN IN DE DUURZAME TRANSITIE

1. *Het EPC als eerste begeleidingstool inzetten vraagt een bredere uitrol en een verdere versterking van de functionaliteit van de woningpas*

Het EPC heeft als doel om mogelijke kopers of huurders objectief te informeren over de energiezuinigheid van de woning. Hierdoor is het EPC ook gelimiteerd in haar toepasbaarheid als begeleidingstool omdat het steeds moet uitgaan van objectief waarneembare en tegenstelbare gegevens die bovendien onafhankelijk zijn van het gebruik van de woning.

ODE vraagt om de kennis die is opgebouwd bij de uitrol van het EPC grondiger te benutten en in te zetten voor de renovatie-uitdagingen. Dit doen we door:

- Tegen 2029 voor elke woning in Vlaanderen een EPC-attest op te stellen.
- Elke eigenaar-bewoner toegang te geven tot dit EPC via de woningpas en hen of de begeleidende energiehuizen te helpen met het verrijken van dit EPC met reeds uitgevoerde werken, parameters op basis van ervaring, eigen metingen en eigen uitgevoerde werken om zo de woningpas meer als renovatiehulpmiddel in te zetten.
- De mogelijkheid te geven voor derde partijen om digitale diagnostiek of adviestools te ontwikkelen op basis van data uit de woningpas om zo tot betere op maat gemaakte adviezen te komen.
- De kwaliteit van het EPC-instrument te monitoren en zo nodig te verhogen, zowel op het vlak van methodiek (mogelijkheid tot verfijningen, ontstenteniswaarden of aannames) als op het vlak van de uitvoerders (correcte, onafhankelijke rapportering).

2. *We staren niet enkel blind op letters van een EPC maar trekken de kaart van duurzame warmte*

Waar vandaag de hoofdinsteek van het EPC nog het verbeteren van de energie-efficiëntie van de woning is, moet deze geëvalueerd worden en ook kijken hoe de resterende energie duurzaam kan opgewekt of aangeleverd worden. Deze beweging werd Europees reeds ingezet bij de herziening van de EPBD-richtlijn⁸ en zal ook moeten vertaald worden in Vlaanderen. De volgende legislatuur herwerkt de EPC-labels zodat deze ook toelaten om zero-emissie gebouwen te valoriseren.

⁸ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/energy-performance-buildings-directive_en

3. De burger wordt volledig ondersteund in de warmtetransitie, zowel eigenaar-bewoner als verhuurder. Men kijkt hier zowel naar het individu als naar mogelijke synergiën.

De energetische renovatie van het bestaande gebouwenpark is een enorme uitdaging⁹.

Specifieke aandacht is nodig voor de verhuurmarkt, waar doorgaans niet de bewoner, die kan genieten van energiekostdalingen of comfortverhoging, maar de eigenaar van de woning de investeringen zal dragen. Er moet daarbij vermeden worden dat deze investeringen rechtstreeks en volledig verhaald worden op de huurder, die slechts een deel gecompenseerd ziet door energiekostendaling.

ODE vraagt dat Vlaanderen de verschillende drivers voor investeringen voor zowel eigenaar-bewoners als verhuurders in kaart brengt en een impactanalyse maakt van diverse aanvullende steunmechanismen naast premies. Hierbij houdt men rekening met onder andere, maar niet limitatief, rentegedrag, competitiviteit t.o.v. andere beleggingsmogelijkheden, het huuraanbod, registratierechten, fiscalisering van huurinkomsten, waardeverhogingen en afschrijftermijnen. Daarnaast toont onderzoek ook aan dat de eigenaar-bewoner of verhuurder ook in vele gevallen niet zelf de keuze maakt van verwarmingssysteem maar in de meeste gevallen het advies volgt van installateurs, energiehuizen of derden door de complexiteit van de beslissingen. Prestatie-indicatoren of steun naar deze actoren mogen geen taboe zijn.

Bij elk grootschalig (ver)bouw- of infrastructuurproject moet een potentieelstudie van integratie van winning, verdeling, backbone,... voor collectieve duurzame warmte (in uitbreiding duurzame energie) plaatsvinden. Niet enkel voor het project op zich maar ook als aanvullende waarde voor een geïntegreerd systeem voor en met de omliggende bebouwde ruimte: bv. een datacenter dat geen warmte uitkoppelt naar de omliggende wijken kan niet, een ondergrondse parkeergarage moet dienst kunnen doen als geothermische bron voor de wijk, rioleringswerken kunnen kansen geven voor het energievraagstuk,....

Daarnaast moet ook geïnvesteerd worden in methodologisch onderzoek (in het kader van ontwerp en operationele aansturing) voor de aanpak van wijken vanuit een totale visie op hernieuwbare energie die rekening houdt met meerdere duurzame energiebronnen en dragers. Om deze aanpak te doen slagen moet het begrip energiegemeenschappen beduidend werkbaarder worden gemaakt, zodat systeemintegratie zijn vruchten kan afwerpen op kleinere collectieve schaal voor een combinatie van zowel elektrische als thermische energie.

ODE vraagt dat de overheid keuzes maakt en inzet op duidelijke communicatie-campagnes die de roadmap duurzame warmte en de bijhorende investeringsmomenten bij alle burgers bekend maakt, en daarnaast de investeringen in de energiehuizen doorzet en hen verder versterkt in het begeleiden van zowel eigenaars-bewoners als verhuurders. Daarnaast vraagt ODE dat er op maat gemaakte steunmechanismen komen voor de verhuurmarkt.

⁹ <https://www.nbb.be/doc/ts/other/2022-de-belgische-woningmarkt.pdf>

4. Een helder en duidelijk ondersteuningssysteem dat investeringen in duurzame warmte en koude aanmoedigt

In de ontwikkeling van het Marshallplan renovatie Vlaanderen zal een grondige evaluatie worden gemaakt van de huidige steunmechanismen. ODE vraagt dat de Vlaamse regering afstapt van het ad-hoc bepalen van diverse subsidiesystemen, maar een helder en duidelijk steunmechanisme uitwerkt dat eigenaars-bewoners, verhuurders en bedrijven toelaat om tijdig en voorspelbaar in te schatten wat de nodige investeringen zullen zijn om de warmtevraag te verduurzamen.

5. We doen het nu, we doen het samen

De bouw is één van de drijvende motoren van de Vlaamse economie. Zo genereert de bouw 23 miljard euro toegevoegde waarde in België en stelt ze 217.400 werknemers te werk: de afgelopen 20 jaar creëerde de bouwsector 1000 jobs extra per jaar. Elk van deze medewerkers zal mee moeten bijdragen aan de verduurzaming van onze gebouwen. In het zicht van de vele uitdagingen die daarmee gepaard gaan, zal de sector niet alleen moeten groeien, maar ook de noodzakelijke skills hiervoor moeten aanleren. De Europese Vaardighedenagenda benadrukt de noodzakelijke (nieuwe) competenties in duurzaamheid en dat deze implementatie moeten krijgen via aanpassingen in de onderwijscurricula.

ODE vraagt daarom een versterking van de technische opleidingen en van opleidingen waar energie en klimaat in verweven zijn in het reguliere onderwijscurriculum. Zo kan men jongeren warm maken voor een job in de warmte- en koudesector als installateur, renovatiebegeleider, ingenieur, ontwerper, architect, systeemintegrator. Daarnaast vraagt ODE in elk van de opleidingen meer aandacht voor systeemdenken op het vlak van warmte en koude, in interactie met andere energievectoren, zowel op technisch als menselijk vlak.

Verder zien we dat, zeker voor de installatiesector, de grenzen tussen de verschillende noodzakelijke competenties (koeltechniek, HVAC, elektrotechniek) zeer vaag worden. De vele specifieke labels, certificaten, opleidingen, kwaliteitskaders en erkenningen voor elk van die competenties, zijn op dit moment opgenomen in aparte decreten en zijn niet aangepast aan het uitgangspunt dat al deze competenties gebundeld moeten worden. ODE vraagt dan ook naar onderzoek om te kijken hoe de verschillende opleidings- en kwaliteitskaders kunnen geïntegreerd worden.

Image by Drazen Zigic on Freepik

4. DE 7 KRITIEKE WERVEN VOOR DE LEGISLATUUR VAN DE WARMTE

Tijdens de recentste energiecrisis heeft de Vlaming getoond dat de duurzame energietransitie haalbaar is en dat men bereid is om te investeren in het patrimonium om duurzamer, robuuster en energie-onafhankelijker te kunnen leven en ondernemen in Vlaanderen. Ook blijkt dat er nog heel wat hordes te nemen zijn, in de eerste plaats op legislatief vlak. Deze visietekst, aanvullend aan het memorandum van ODE, geeft een aantal gedetailleerde voorstellen die de duurzame transitie moeten vereenvoudigen maar ook enkele voorstellen die cruciaal zijn, een samenhangend pakket vormen en zonder dewelke we de doelstellingen, die we in samenspraak met de andere Europese lidstaten hebben vastgelegd, niet zullen halen. Deze zijn:

1. De **verschuiving van heffingen** uit het elektriciteitstarief naar fossiele energiedragers. Ten laatste tegen 1 januari 2027 zal de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele energiedragers onder de 2.0 zakken.
2. De **implementering van een roadmap** duurzame verwarming en een verbod voor de vervanging van fossiele opwekkers voor ruimteverwarming vanaf 1 januari 2028.
3. De uitrol van een **Marshalplan renovatie** om investeringen in renovatie te versnellen zowel bij eigenaar-bewoners als de private en sociale verhuurmarkt.
4. Een duidelijke, objectieve, optimistische en openminded **communicatie** van de overheid die de roadmap duurzame warmte en bijhorende investeringsmomenten bij alle burgers op een positieve manier bekend maakt en aanzet tot *citizen empowerment*.
5. De **uitbreiding van het EPC** naar alle woningen in Vlaanderen en de versterking van de woningpas als begeleidingsinstrument.
6. De energietransitie zal slagen door samenwerking tussen verschillende duurzame technologieën. Vlaanderen voorziet middelen voor generiek methodologisch **onderzoek naar kostenoptimalisatie in collectieve installaties** die meerdere duurzame technologieën combineren (gebouwen en stedelijke omgevingen).
7. De **versterking van de competenties** in de sector door de verschillende opleidings- en kwaliteitskaders rond duurzame technieken tegen het licht te houden en waar mogelijk deze te bundelen, en daarnaast ook bijkomend te investeren in de versterking van alle betrokken actoren in de waardeketen van de renovatie.

WARMTEPOMPPLATFORM

Het Warmtepompplatform is de sectorvereniging voor warmtepomptoepassingen in Vlaanderen. Als technologieplatform van ODE verenigen we de gespecialiseerde producenten uit de waardeketen van warmtepompen, groothandels, projectontwikkelaars, studiebureaus, kennisinstellingen en universiteiten en investeerders uit de warmtepompsector in Vlaanderen.

Het Warmtepompplatform promoot een toekomstgericht en duurzaam beleid in Vlaanderen dat zoveel mogelijk gezinnen, instellingen en ondernemingen stimuleert om hun energiebehoefte in te vullen met warmtepompen. Dit doen we via actief overleg met de overheid en de relevante instanties betrokken bij het warmtepompenbeleid.

Contact:

Klaas Decanniere, beleidsmedewerker warmtepompen

E: klaas.decanniere@ode.be

M: +32 471 20 01 04

W: <https://warmtepomp.ode.be>

Image by DCStudio on Freepik